

Banca Națională a României

Noi reglementări în domeniul plăților

Ruxandra Avram

**Serviciul Monitorizare sisteme de plăți și sisteme de decontare
Direcția Stabilitate Financiară**

București, 25 noiembrie 2014

Principalele provocări în domeniul plăților, la nivelul Uniunii Europene

- Finalizarea integrării financiare la nivelul Uniunii Europene.
- Protejarea consumatorilor de servicii de plată.
- Securitatea instrumentelor de plată.
- Procesarea securizată a informațiilor cu caracter personal ale consumatorilor.
- Monitorizarea de către autoritățile competente.

Directiva 2014/92/UE privind comparabilitatea comisioanelor aferente conturilor de plăți, schimbarea conturilor de plăți și accesul la conturile de plăți cu servicii de bază

Contextul elaborării Directivei:

- Conform estimărilor, circa 7% dintre consumatorii rezidenți în UE, reprezentând aproximativ 30 de milioane de cetățeni europeni peste vârsta de 18 ani, nu dețin un cont de plăți.
- Aproximativ 6,4 milioane de consumatori nu sunt de acord cu accesul la un cont de plăți sau le este teamă să acceseze un cont de plăți chiar dacă și-ar dori unul.
- Situația accesului la un cont bancar este foarte diversificată în UE și reflectă discrepanțe majore între statele membre. Media UE15 este 97%, însă, prin contrast, Bulgaria are o pondere de 49%, iar România de 53%.
- TFUE – o piață internă fără frontiere – libera circulație a capitalurilor, persoanelor și serviciilor îmbunătățește funcționarea pieței interne.
- COM – au fost identificate dificultăți în desăvârșirea pieței interne.
 - *Lipsa de transparență și comparabilitate în ceea ce privește comisioanele practicate de PSP pentru serviciile de plată oferite în UE.*
 - *Dificultăți în transferul contului de plăți către un alt PSP.*
- Mobilitatea consumatorilor conduce la o competiție între PSP, încurajându-i să ofere produse și servicii mai bune și mai ieftine. Pentru a îmbunătăți mobilitatea consumatorilor la nivelul UE, sunt necesare reguli care să înlăture barierele excesive existente la deschiderea sau utilizarea unui cont bancar.
- Cetățenii europeni care doresc un cont de plăți nu trebuie discriminați pe considerente de loc de rezidență sau alte motive (situație financiară, istoric, etc...)

Aspecte privind reglementările

Măsuri orientate, în principal, pe trei aspecte diferite, structurate în cadrul a trei capitole distincte:

Capitolul II – Comparabilitatea comisioanelor privind conturile de plăți:

Reguli care să le permită consumatorilor să compare ofertele prestatorilor de servicii de plată și să ia decizii privind cele mai convenabile opțiuni din piață.

Capitolul III – Transferul conturilor:

Reguli armonizate la nivelul UE care să stabilească principiile ce trebuie urmărite de către prestatorii de servicii de plată atunci când oferă servicii de transfer al conturilor.

Capitolul IV – Accesul la conturile de plăți:

Reguli care să garanteze dreptul de acces al consumatorilor la contul de plăți cu servicii de bază.

Reguli privind accesul la conturile de plăți

- **Ce înseamnă dreptul de acces ?** Statele membre trebuie să se asigure că niciun cetățean UE care dorește accesul la cont de plăți cu servicii de bază, pe bază multinațională, nu este discriminat pe motiv de naționalitate sau loc de rezidență sau pe baza altor criterii (situație financiară, istoric, etc...).
- **Cum trebuie garantat dreptul de acces ?** Statele membre trebuie să se asigure că aceste conturi de plăți sunt oferite de către toate instituțiile de credit care își desfășoară activitatea pe teritoriul statului membru (sau de către un număr “suficient” de instituții de credit astfel încât să li se asigure tuturor consumatorilor din statul membru dreptul de acces).
- **Ce reprezintă conturile de plăți cu servicii de bază ?** Acestea sunt conturi de plăți care le permit consumatorilor să inițieze ordine de plată folosind următoarele:
 1. Servicii care să permită realizarea tuturor operațiunilor privind deschiderea, operarea și închiderea unui cont de plăți.
 2. Servicii care să permită plasarea de fonduri într-un cont de plăți.
 3. Servicii care să permită retragerea de numerar dintr-un cont de plăți, în cadrul UE, la ghișeul bancar și prin intermediul ATM-urilor, atât în timpul, cât și în afara orelor de funcționare a instituției de credit.
 4. Executarea următoarelor tranzacții de plată:
 - Debitare directă.
 - Tranzacții de plată prin intermediul cardului bancar, inclusiv plăți online.
 - Transfer-credite, inclusiv ordine în așteptare la terminale și ghișee, acolo unde acestea sunt disponibile, precum și prin facilitățile online ale instituției de credit.

Plățile la distanță în cadrul UE

- *La nivelul UE, sunt conturate trei surse de legislație specifice domeniului bancar, în general, și plăților, în particular (Bruxelles, Frankfurt, Londra).*
- La inițiativa BCE, s-a constituit, în anul 2011, Forumul european pentru securitatea plăților de retail, în scopul întăririi cooperării dintre supraveghetorii în domeniul plăților și cei ai prestatorilor de servicii de plată, urmărindu-se:
 - *asigurarea unui nivel comun de înțelegere a riscurilor aferente plăților inițiate de la distanță.*
 - *implementarea măsurilor de administrare a acestor riscuri.*
 - *armonizarea la nivel european a cerințelor minime de securitate.*
- Membrii Forumului sunt: bănci centrale din statele membre ale UE (în calitate de autorități de autorizare în domeniul plăților sau de supraveghere a prestatorilor de servicii de plată, după caz), autorități de supraveghere din statele membre (în cazul în care funcția de supraveghere a prestatorilor de servicii de plată nu este atribuția băncii centrale) și EBA.
- Activitatea Forumului s-a concretizat în elaborarea a trei documente:
 - **Recomandări privind securitatea plăților inițiate prin Internet.**
 - **Recomandări privind securitatea plăților mobile.**
 - **Recomandări privind serviciile de acces la un cont de plăți.**

Recomandări privind securitatea plăților inițiate prin Internet

- **Ce sunt ?** Un set de linii directoare, considerații esențiale și bune practici care stabilesc o serie de cerințe minime privind securitatea plăților inițiate prin Internet.
- **În ce scop ?** Pentru diminuarea fraudei la plată și creșterea încrederii consumatorilor în instrumentele de plată și serviciile de plată furnizate prin intermediul aplicațiilor web.
- **De când se aplică ?** 1 februarie 2015.
- **Cui i se aplică?**
 - prestatorilor de servicii de plată care furnizează servicii de plată pe teritoriul spațiului economic european (EEA).
 - autorităților de guvernanță ale schemelor de plată (în cazul României, ARB) care furnizează servicii de plată cu cardul, cu instrumente de plată de tip transfer-credit, debitare directă și transfer de monedă electronică.

Recomandări privind securitatea plăților inițiate prin Internet

Recomandările au la bază următoarele principii:

- evaluarea periodică a riscurilor specifice plăților prin Internet de către prestatorii de servicii de plată și de către autoritățile de guvernanță ale schemelor de plată.
- implementarea unor măsuri stricte de autentificare a utilizatorilor serviciilor de plată cu ocazia inițierii plății și a accesului la datele sensibile (date privind plătitorul, statusul contului, soldul contului, istoricul plăților, informații cu caracter personal).
- implementarea unui proces eficient de autorizare și monitorizare a plăților în scopul identificării abaterilor de la comportamentul uzual al consumatorului și prevenirii fraudei.
- implicarea prestatorilor de servicii de plată și a autorităților de guvernanță ale schemelor de plată în programe privind atenționarea și educarea consumatorului.

Recomandări privind securitatea plăților mobile

- **Ce sunt ?** Un set de linii directoare, considerații esențiale și bune practici care stabilesc o serie de cerințe minime privind securitatea plăților mobile.
- **În ce scop ?** Pentru diminuarea fraudei la plată și creșterea încrederii consumatorilor în instrumentele de plată și serviciile de plată furnizate prin intermediul terminalelor mobile (telefon mobil inteligent, tabletă, etc.), fără a utiliza aplicații web.
- **De când se aplică ?** Februarie 2017, preconizat.
- **Cui i se aplică?**
 - prestatorilor de servicii de plată care furnizează servicii de plată pe teritoriul spațiului economic european (EEA).
 - autorităților de guvernanță ale schemelor de plată (în cazul României, ARB) care furnizează servicii de plată cu cardul, cu instrumente de plată de tip transfer-credit, debitare directă și transfer de monedă electronică.
- **Ce este plata mobilă ?** Plată inițiată fără contact și fără a utiliza aplicații web, bazată pe:
 - tehnologii de tipul NFC
 - aplicații de plată încărcate de plătitor în terminalul său mobil
 - serviciile oferite de operatorii de telefonie mobilă.

Recomandări privind securitatea plăților mobile

Recomandările au la bază următoarele principii:

- evaluarea periodică și gestionarea riscurilor specifice plăților mobile, atât de către prestatorii de servicii de plată, cât și de către autoritățile de guvernare ale schemelor de plată (se are în vedere evoluția vulnerabilităților terminalelor mobile, a amenințărilor, a fraudelor și măsurilor anti-fraudă, precum și implicarea operatorilor de telefonie mobilă, a terților de încredere și a altor producători de echipamente/componente).
- în vederea protejării inițierii plății și a accesului la datele sensibile privind plățile, sunt avute în vedere măsuri stricte de autentificare.
- implementarea unui proces eficient de protejare a datelor (în procesul de transmitere, prelucrare și stocare), ceea ce va permite atât clientului, cât și prestatorului de servicii de plată mobilă, dezactivarea funcției de plată mobilă a terminalului.
- autorizarea și monitorizarea plăților în scopul identificării abaterilor de la comportamentul uzual al consumatorului și prevenirii fraudei.
- implicarea prestatorilor de servicii de plată mobile și a autorităților de guvernare ale schemelor de plată în programe privind atenționarea și educarea consumatorului.

Recomandări privind serviciile de acces la un cont de plăți

Recomandările vizează următoarele aspecte:

- obligația prestatorului de servicii de plată terț de a deține proceduri de securitate și control la nivelul celor impuse de recomandările pentru securitatea plăților inițiate prin Internet (în scopul protejării datelor clienților).
- informarea adecvată a clienților (plătitori sau beneficiari) atunci când aleg sau utilizează servicii de acces la un cont de plăți.
- urmărirea tranzacțiilor și proceselor, precum și autentificarea corespunzătoare în cadrul tuturor comunicărilor între prestatorul de servicii de plată terț, prestatorul de servicii de plată care deține contul plătitorului, comerciant și plătitor, pentru a se stabili responsabilitatea în caz de repudiere, incident operațional, incident de securitate sau fraudă.
- nedistribuirea credențialelor de către prestatorul de servicii de plată care deține contul plătitorului către prestatorul de servicii de plată terț.
- crearea unui standard european dedicat serviciilor de acces la un cont de plăți.

Concluzii

- Interesul în asigurarea securității plăților și a protejării consumatorilor de servicii de plată trebuie să reprezinte un obiectiv atât la nivelul prestatorilor de servicii de plată, al autorităților de guvernanță a schemelor de plată și al administratorilor de servicii de infrastructură, cât și la nivelul autorităților naționale însărcinate cu monitorizarea sistemelor de plăți, aranjamentelor de plată și instrumentelor de plată.
- Procesul de integrare la nivel european nu poate fi finalizat doar prin măsuri de autoreglementare.
- Este necesară creșterea rolului băncilor centrale în asigurarea implementării la nivel național a tuturor măsurilor relevante în raport cu securitatea plăților și protejarea consumatorilor de servicii de plată.
- Funcțiile de externalizare trebuie să fie administrate în mod adecvat de către prestatorii de servicii de plată.

Vă mulțumesc pentru atenție !

Ruxandra Avram

E-mail: ruxandra.avram@bnro.ro